

Aktualita

Událost (pravá) se děje tak, že navenek se jeví jako sukcese aktuálních přítomností, v nichž je sice zahrnuto něco z přítomností již proběhlých (a tedy aktuálních už kdysi v minulosti, přesněji v bylosti události), ale do nichž se nově „rodí“ (emerguje) něco nového, co jakoby přichází z budoucnosti (přesněji „budosti“ této události). Právě aktuální přítomnost se liší ode všech přítomností minulých i budoucích především tím, že se „ukazuje“ navenek, tedy jiným pravým událostem, které mohou reagovat výhradně na tuto právě aktuální přítomnost příslušné pravé události. Věc je ovšem o to komplikovanější, že každá vyšší událost integruje do svého průběhu větší nebo menší množství událostí nižších, jejichž vlastní průběh se liší od průběhu události vyšší, která je v sobě integruje (nejzřetelnější to ovšem je tehdy, když události nižší se po vnější stránce – tudíž jen jevově – dějí nesrovnatelně „pomaleji“, takže se mohou jevit jako takřka nehybné stavení kameny události vyšší, tzv. superudálosti; srovnej např. atomy – molekuly – orgány – celé organické tělo). Tím však dochází k mylnému dojmu, že nižší události (subudálosti) se jeví jako pasivní materiál, zatímco hybnost, aktivita je připisována jen superudálosti. Kde by se však brala ona vyšší aktivita, kdyby se nemohla opírat o aktivitu svých nižších složek, tj. subudálostí? Právě z tohoto důvodu je zapotřebí přistupovat vždy k bedlivějším analýzám, které odhalí, že tak jako platí, že událost se neděje po částech, ale vždy celá „najednou“, tak není aktivní jen ve svých vyšších složkách, nýbrž jakoby najednou ve všech (i když vždy v různých formách). Tak např. atomy (a molekuly atd.) se účastní (podílejí) na aktivitě živé tkáně a posléze celého organismu tak, že jádra atomů se zdají být ústřední aktivitou nedotčena, ale jejich velmi „živá“ účast je soustředěna na chování elektronů, které není je výsledkem působení „zvenčí“, tedy od jiných atomů atd., nýbrž je zakotvena mnohem hlouběji, totiž v „dějích“ subjektivních, které ovšem našemu pozorování zvenčí unikají. A to nás nutně vede k závěru, že aktuálnost superudálosti nelze redukovat na ukazování události-celku z „našeho“ (resp. z námi pozorovatelného a zaznamenaného vnějšku, ale že musíme stále pamatovat také na všechny subudálosti a na jejich „aktuálnosti“, jak se „ukazují“ jiným subudálostem, aniž by to muselo být k dispozici vnějším přístupům na jiných, vyšších úrovních. (To je zároveň vhodným příkladem toho, jak fenomenologický přístup je nutně a zásadně omezený, a jak nezbytná je myšlenková práce s „konstruovanými“ modely.)

(Písek, 130501-1.)